

PREZYDENT MIASTA
STARGARD SZCZECIŃSKI

Stargard Szczeciński, 12.02.2013r.

Pan
Kamil Chwałek
Radny Rady Miejskiej
w Stargardzie Szczecińskim

Nasz Znak: SK.0003.3.2013.6

W odpowiedzi na interpelację znak: ERM.0003.75.2012.2 z dnia 29.01.2013 informuję, że w styczniu 2013 roku, wystąpiłem z kolejnym pismem do Sekretarza Rady, Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa. Z jego treści wynika odpowiedź na skierowane przez Pana pytania w interpelacji.

W załączeniu, kopie korespondencji prowadzonej od 06.12.2012 roku pomiędzy Urzędem Miasta Stargard Szczeciński a Radą Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie.

Z up. Prezydenta Miasta
[Signature]
Z-ca Prezydenta Miasta

Otrzymują:

1. Pan Wiesław Masłowski Przewodniczący Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim
2. Pan Kamil Chwałek Radny Rady Miejskiej w Stargardzie Szczecińskim
3. Biuro Prezydenta Miasta

4. a/a

**RADA OCHRONY
PAMIĘCI WALK I MĘCZEŃSTWA**

SEKRETARZ

Dr hab. Andrzej Krzysztof KUNERT

159 *duf*

*P. Nijm. Bala
17.12.2012*

IV/4361/EZP/400-3/12

Warszawa, 6 grudnia 2012 r.

*SK : 1/1
Przebieg o
rozwiązanie
13.12.2012*

Pan
Rafał Zając *14.22 ob*
Zastępca Prezydenta Miasta
Stargard Szczeciński
Ul. Hetmana Stefana Czarnieckiego 17
73-110 STARGARD SZCZECIŃSKI

Szanowny Panie Prezydencie!

W nawiązaniu do Pana pisma sygn. SK.033.10.2012.6 z dn. 22 maja br. skierowanego do Wydziału Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie i przekazanego Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w dn. 3 grudnia br. dotyczącego wyrażenia opinii nt. Pomnika Zwycięstwa zlokalizowanego na Placu Wolności w Stargardzie Szczecińskim uprzejmie informuję, iż po przeanalizowaniu przesłanego przez Inżyniera Miasta Pana Grzegorza Chudzika do Biura Rady OPWiM w dn. 13 listopada br. wraz z pismem sygn. TI-1.7021.4.7.2012.5 Protokołu Nr 4S/J/U/2012 z dn. 18 września br. z pięcioletniego przeglądu budowlanego Pomnika Zwycięstwa Rada OPWiM opiniuje negatywnie koncepcję demontażu Pomnika Zwycięstwa oraz przeniesienia go na Cmentarz Wojskowy w Stargardzie Szczecińskim.

Z zawartych w powyższej ekspertyzie informacji wynika, iż stan pomnika oceniany jest jako średni i nie stanowi zagrożenia dla życia i mienia. Natomiast stan techniczny pomnika i zagrożenie katastrofą budowlaną były dotychczas jedynym argumentem, na którym oparty był wniosek o uzgodnienie demontażu upamiętnienia. W związku z powyższym, zgodnie z Umową dwustronną zawartą w dniu 22 lutego 1994 r. między Rządem RP a Rządem Federacji Rosyjskiej o grobach i miejscach pamięci ofiar wojen i represji (Dz. U. Nr 112, r. 1994, poz. 543) uprzejmie proszę o zastosowanie się do zawartych w pkt 1.4 i 1.6 ekspertyzy zaleceń dotyczących remontu pomnika oraz przywrócenie pomnikowi oraz jego otoczeniu godnego i estetycznego wyglądu.

Z wyrazami szacunku,

+

Stargard Szczeciński, 23.01.2013 r.

dr hab. Andrzej Krzysztof Kunert
Sekretarz Rady Ochrony
Pamięci Walk i Męczeństwa

Nasz Znak: 412. 1 .2013.2.SK.

W nawiązaniu do pisma znak: R-IV/4361/EZP/400-3/12 z dnia 6 grudnia 2012 roku, uprzejmie proszę o ponowną analizę kwestii przeniesienia Kolumny Zwycięstwa na teren Międzynarodowego Cmentarza Wojennego przy ul. Reymonta w Stargardzie Szczecińskim. Pragnę podkreślić, że powodem wystąpienia władz Miasta do Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa były nie tylko względy stanu technicznego ww. obiektu.

Nadmieniam także, że w dokumentach, którymi dysponujemy, a które otrzymaliśmy z Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie - *Katalog miejsc pochówku żołnierzy radzieckich, jeńców wojennych oraz osób cywilnych poległych w okresie II wojny światowej na terytorium Polski (wydanie ambasady Federacji Rosyjskiej w Polsce oraz Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa 2003r.)* - brak jest informacji o Kolumnie (Pomniku) Zwycięstwa. W zestawieniu tym na stronie 75 wymienia się braterską mogiłę żołnierzy Armii Czerwonej zlokalizowaną według opisu na Placu Wolności. Do opisu dołączone jest zdjęcie. Zarówno zdjęcie, jak i rosyjskojęzyczny opis obiektu wskazują jednoznacznie na obelisk znajdujący się w dzielnicy Kluczewo (ul. Lotników), a nie jak podano w katalogu na Placu Wolności. Wyjaśnienie przez Radę tej oczywistej pomyłki mogłoby doprowadzić do weryfikacji Państwa stanowiska w przedmiocie ochrony Kolumny zlokalizowanej przy Placu Wolności.

Ponadto uprzejmie informuję, że w obowiązującym akcie prawa miejscowego, określającym między innymi przeznaczenie, warunki zagospodarowania i zabudowy terenu, którym jest miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego miasta Stargardu Szczecińskiego, dotyczący terenu w rejonie ulic: Andrzeja Struga, Bolesława Chrobrego oraz Parku Zamkowego, Kolumna Zwycięstwa usytuowana jest na działce oznaczonej numerem **1** w obrębie 11, wchodzi w zakres terenu określonego w planie, jako **tereny komunikacji drogowej – ulica zbiorcza układu podstawowego kategorii gminnej – Plac Wolności**, oznaczonej symbolami 01.KD.Z i 01/1.KD.Z. Zgodnie z tym dokumentem, istniejący monument wskazany jest **do zachowania i przeniesienia w inne miejsce**.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami, projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, o którym mowa wyżej, został zaopiniowany przez Miejską Komisję Urbanistyczno-Architektoniczną oraz instytucje i organy wskazane w przepisach szczególnych i uzgodniony z

właściwymi organami i instytucjami, w tym z Wojewodą Zachodniopomorskim, Zarządem Województwa Zachodniopomorskiego i Zarządem Powiatu Stargardzkiego oraz Zachodniopomorskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

Mając na uwadze powyższe podejmowane przez nas działania uważamy za zasadne i zgodne z obowiązującymi przepisami prawa, także prawa miejscowego.

Występując więc do Państwa, na podstawie obowiązującego prawa miejscowego, o przeniesienie Kolumny, chcieliśmy także uporządkować kwestię związaną z funkcjonowaniem całego założenia architektonicznego w jednej przestrzeni, tj. na terenie Międzynarodowego Cmentarza Wojennego przy ul. Reymonta w Stargardzie Szczecińskim. Istotnym w sprawie jest bowiem fakt, że Kolumna Zwycięstwa wzniesiona została według projektu I. W. Mozencewa na rozkaz Wojennej Rady 61 Armii wraz z innymi obiektami, tj. Pomnikiem Poległych Bohaterów Związku Radzieckiego (określonym mianem Mauzoleum Żołnierzy Radzieckich) oraz oficerskim cmentarzem wojennym, tworząc architektoniczną całość. Po przeniesieniu w roku 1996 pomnika i cmentarza, Kolumna Zwycięstwa została ostatnim elementem tego kompleksu upamiętniającego żołnierzy radzieckich poległych w wyniku działań wojennych.

W 2006 roku przeprowadzone zostały prace sondażowe na terenie Placu Wolności, a w 2007 roku sondażowe wiercenia geologiczne, podczas których nie natrafiono na pozostałości szczątków ludzkich. Badania te wykluczyły istnienie w tym miejscu mogiły zbiorowej żołnierzy radzieckich.

Zdajemy sobie sprawę, że przedmiotowy obiekt jest świadectwem wydarzeń historycznych, których nie należy fałszować, tym bardziej zasadne wydaje się, aby funkcjonował on zgodnie z założeniami projektu, czyli wraz z pozostałymi elementami w przestrzeni Międzynarodowego Cmentarza Wojennego, znajdującego się przy ul. Reymonta.

Międzynarodowy Cmentarz Wojenny założony został w 1914 roku. Jest to miejsce pochówku jeńców armii carsko-rosyjskiej, jeńców serbskich, rumuńskich i portugalskich. W okresie I Wojny Światowej postawiono tutaj pomniki poświęcone jeńcom rosyjskim – oddzielny dla prawosławnych, dla wyznawców islamu i dla jeńców rosyjskich wyznania mojżeszowego. W czasie II wojny Światowej miejsce spoczynku znaleźli tutaj jeńcy różnych narodowości, przebywający w Stalagu II D oraz w Oflagu w Dobiegniewie. Zgodnie z niepełną ewidencją do końca wojny pochowano na cmentarzu 369 jeńców, są wśród nich Polacy, Francuzi, Marokańczycy, Anglicy, Włosi, Belgowie, Jugosłowianie, Rosjanie, Holendrzy, Żydzi. Obecnie spoczywa tutaj ponad 5000 żołnierzy różnych narodowości.

Pragnę podkreślić, że co roku, w dniu 5 marca, na terenie Międzynarodowego Cmentarza Wojennego, odbywają się uroczyste obchody zajęcia Stargardu przez wojska radzieckie. Przedsięwzięcie to przygotowujemy we współpracy i z udziałem żołnierzy Garnizonu Stargard Szczeciński, orkiestry wojskowej, dzieci i młodzieży stargardzkich szkół podstawowych i gimnazjalnych, władz parlamentarnych, władz samorządowych miasta i powiatu, przedstawicieli związków kombatanckich i organizacji społecznych. Uroczystość uświetniają poczty sztandarowe, które licznie przybywają na teren Międzynarodowego Cmentarza Wojennego. Co roku pracownicy stargardzkiego muzeum prezentują referat dotyczący pierwszych dni w powojennym Stargardzie.

Na zakończenie uroczystości odczytany jest Apel Pamięci i rozbrzmiewa salwa honorowa (w załączeniu zdjęcia z uroczystości).

Na terenie tego cmentarza odbywają się także nabożeństwa ekumeniczne, w których udział biorą wierni różnych wyznań (w załączeniu zdjęcia).

Niezależnie od powyższych argumentów, w odniesieniu do stanu technicznego przedmiotowej Kolumny, należy zauważyć, iż w Protokole Nr 4S/J/U/2012 z dnia 18.09.2012 z okresowego 5-letniego przeglądu budowlanego obiektu Kolumny Zwycięstwa, o którym mowa w Pana piśmie, stwierdzono, że jej stan jest średni. **Wskazano jednak, iż od roku 2005 nastąpiła**

dalsza degradacja obiektu. Aby powstrzymać proces korozji wewnętrznej zbrojenia pomnika, naprawić i odtworzyć jego elementy zewnętrzne, niezbędne jest wykonanie remontu kapitalnego (jego koszt oszacowano na 300.000 – 400.000 zł), **bądź rozebranie i przeniesienie obiektu w inne miejsce z uwzględnieniem niezbędnej renowacji przenoszonych elementów.**

Nadmieniam także, że w dniu 19 września 2011 r. odbyła się wizja lokalna, której celem było dokonanie oględzin Kolumny Zwycięstwa. Wzięli w niej udział przedstawiciele Gminy Miasta Stargard Szczeciński oraz przedstawiciele Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Podczas wizji lokalnej ustalono, że zły stan zachowania obiektu dotyczy nawierzchni tarasów ze schodami oraz elementów dolnego fragmentu kolumny. Zwrócono także uwagę na odchylenie od pionu górnych odcinków kolumny. Ustalenia te zawarto w Protokole ZR.5140.01.2011.B sporządzonym w dniu 19 września 2011 roku.

Pragnę dodać, że Miasto nie ma zaplanowanych środków w budżecie, które mogłyby zostać przeznaczone na remont kapitalny Kolumny Zwycięstwa.

Dlatego też, zwracam się z prośbą o weryfikację stanowiska Rady w przedmiotowej sprawie, a co za tym idzie pomoc w uzyskaniu zgody strony rosyjskiej na rozpoczęcie prac mających na celu rozbiórkę, renowację i przeniesienie Kolumny Zwycięstwa na teren Międzynarodowego Cmentarza Wojennego w Stargardzie Szczecińskim.

Jestem przekonany, że jest to godne miejsce, w którym obiekt funkcjonować będzie wraz z pozostałymi elementami kompleksu, jako miejsce upamiętniające żołnierzy radzieckich poległych w wyniku działań wojennych.

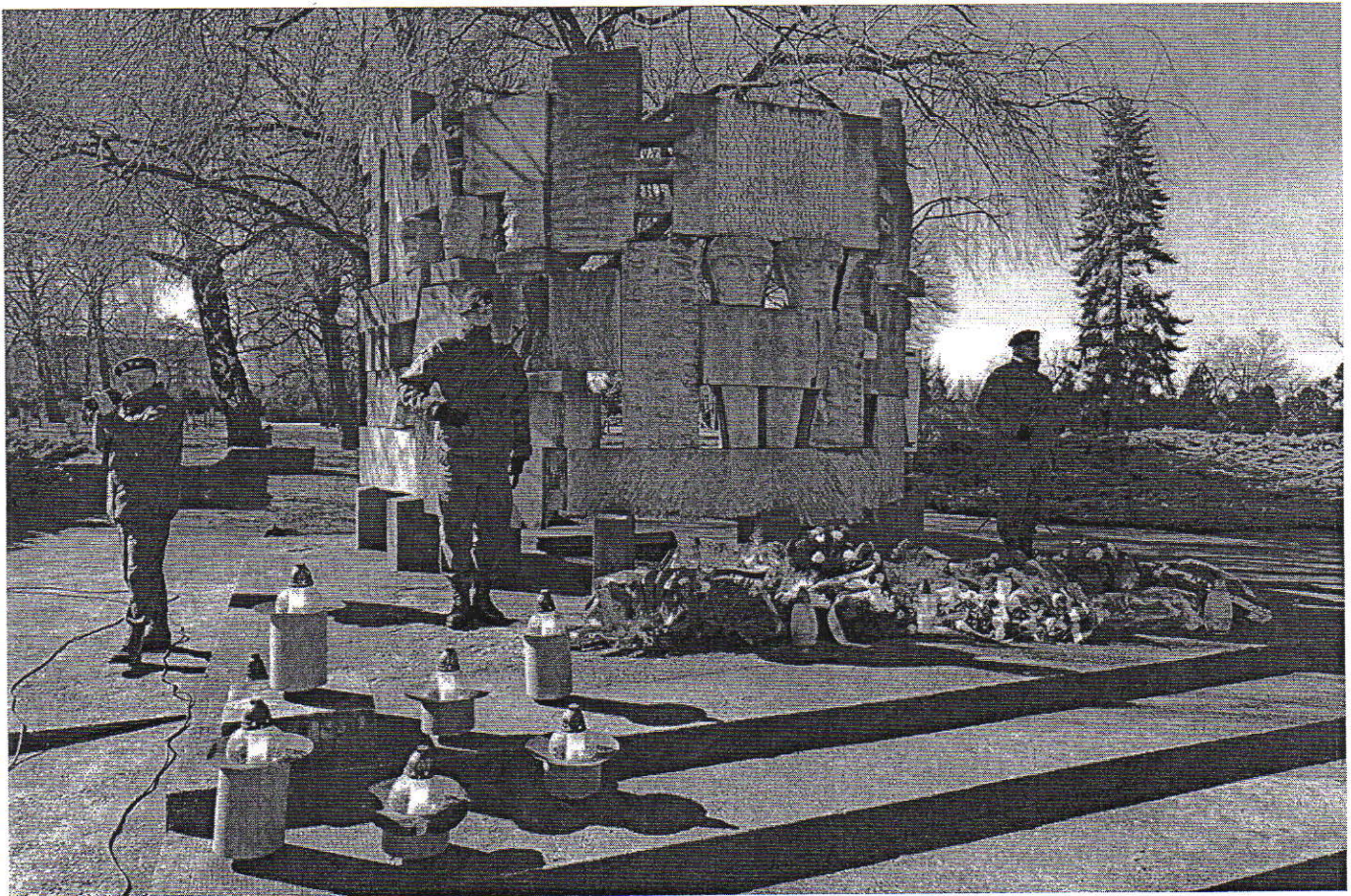
Z up. Prezydenta Miasta

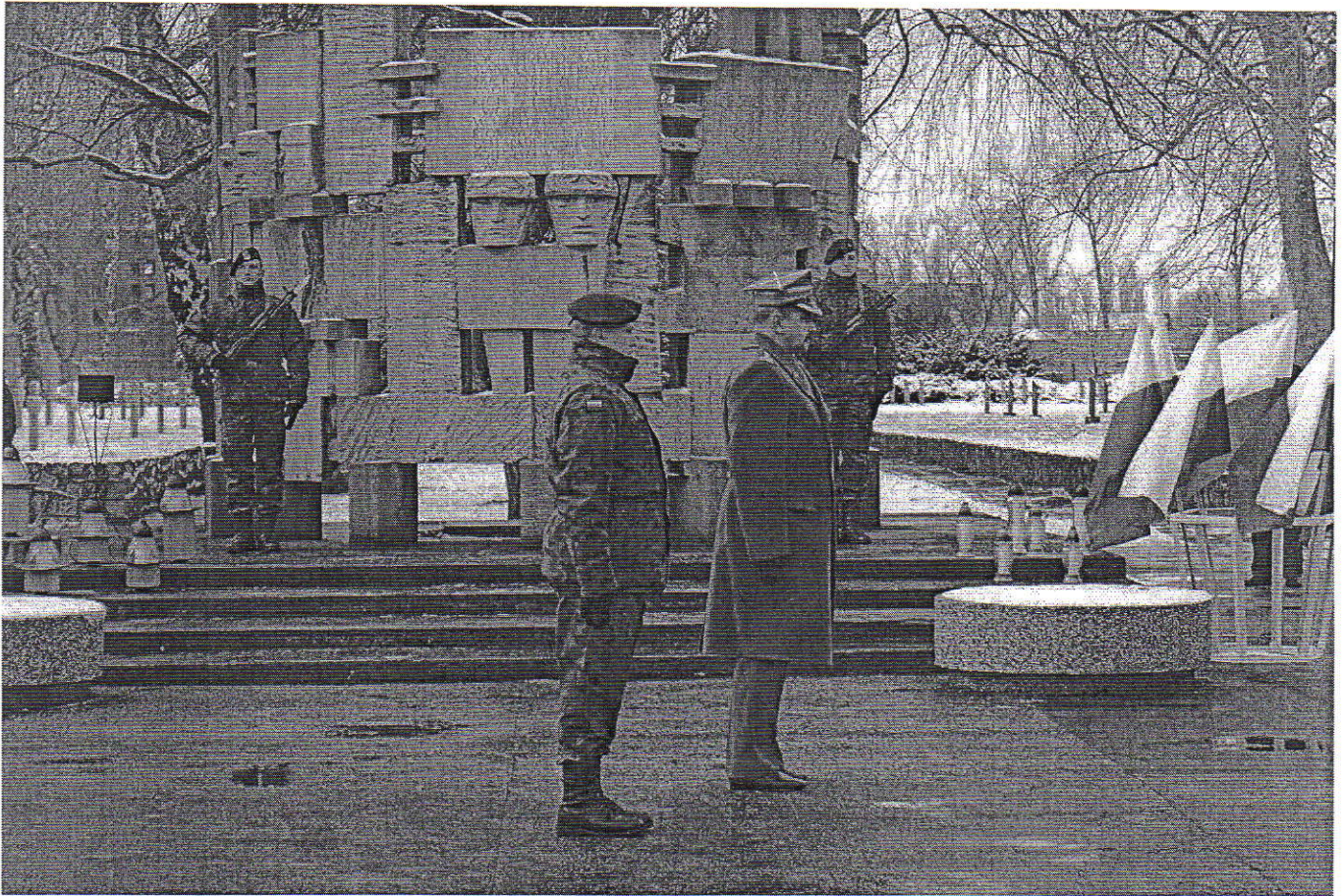
Rafał Zajac
Z-ca Prezydenta Miasta

Uroczystości na Międzynarodowym Cmentarzu Wojennym w Stargardzie Szczecińskim

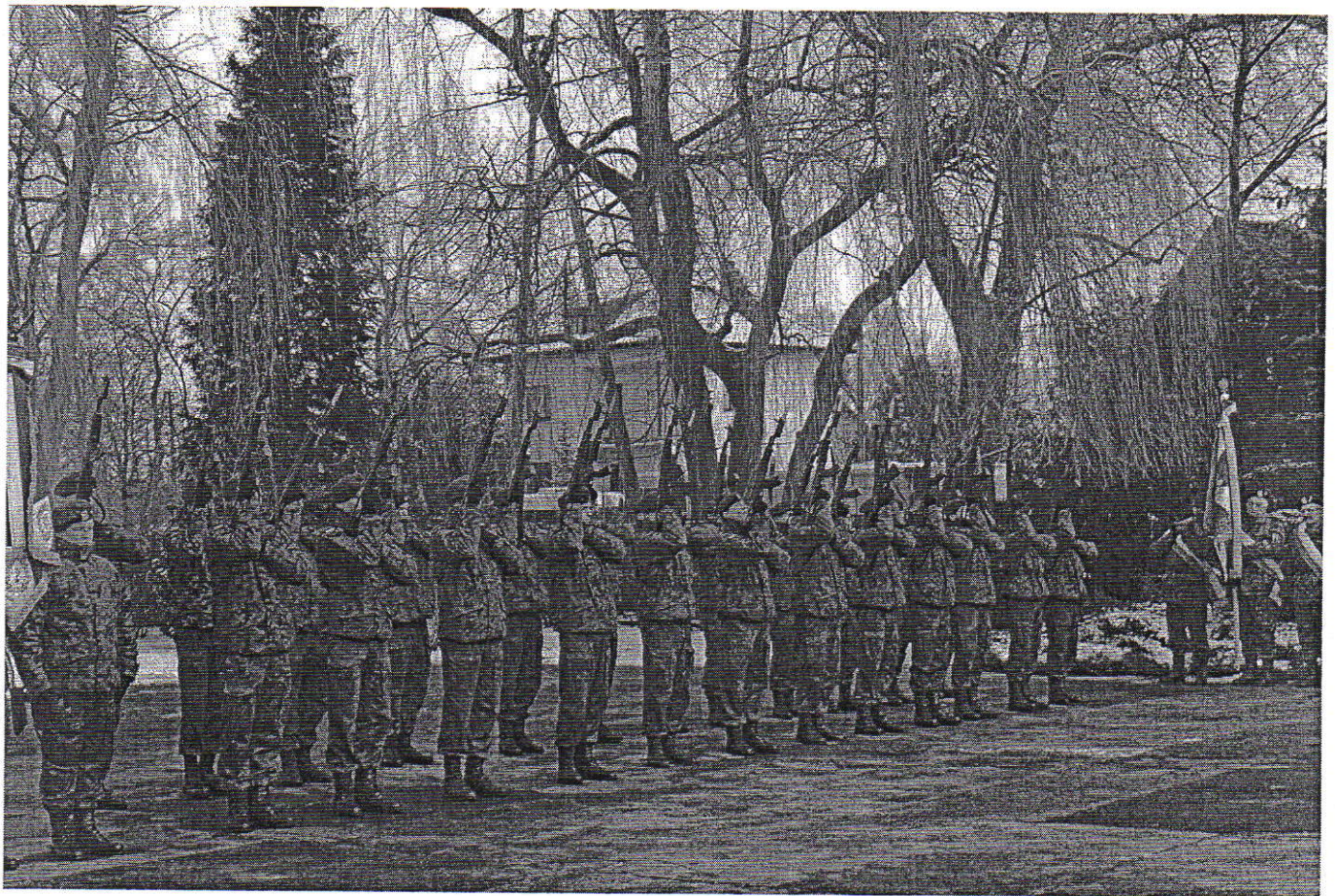

Nabożeństwo ekumeniczne na terenie Międzynarodowego Cmentarza Wojennego

